EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöier
Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46
Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650
Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147;–
Termin (4 kuud) ..... kr. 53;–
Kuu ..... kr. 15;–
Kuulutusehind 75 öri mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Upplaga C — Kolmapäeval, 24. juunil 1970 — Nr. 142 (3426)

Washington: Vene lendurite aktiivsus Egiptuses vaibub

WASHINGTON — Kõrgemad ametlikud esindajad Washingtonis nendivad, et viimase viie nädala jooksul on venelased vähendanud oma piloodide lende egiptuse territooriumi kohal. Põhjust muidugi ei teata, kuid oletatakse, et viimasel ajal pole ka Iisraeli õhujõud sooritanud ühtki atakki sisemaale, eeskätt Kairo ja Alexandria piirkonda. Peale selle peavad mõned optimistlikumad vaatlejad võimalikuks, et N. Liit on seekord tõsiselt huvitatud relvarahust ja sellele järgnevast rahulepingust araablaste ja Iisraeli vahel. Vähemalt viitab selles suunas venelaste diplomaatiline aktiivsus, märgivad optimistid. Arvestuste kohaselt on N. Liidul Egiptuses praegu umbes sada lendurit.

TEL AVIV — Iisraeli peaminister Golda Meir sõnab, et praeguses staadiumis pole otsene relvarahu egiptlastega eriti aktuaalne. See vaid annaks Nasserile järjekordse võimaluse oma sõjalist kapatsiteeti tugevdadada ning ette valmistada uut agressiooni, toonitas peaminister. Ta lisas ühtlasi juurde, et suurendatud pinge eest Lähis-Idas on kõigepealt vastutav N. Liit, kes on süstemaatiliselt ja põhjalikult ehitab üles Egiptuse sõjalist kapatsiteeti. Golda Meir sõnas, et Iisraeli piloodid ei kõhkle silmapilkugi astumast võitlusse sovjeti lenduritega, kui need peaksid astuma aktiivselt võitlusse Suessi tsoonis või mistahes muus paigas.

TOKIO — Jaapani valitsus tegi teatavaks, et Jaapani-USA kaubandus- ja julgeolekulepingut uuendatakse veel üheks perioodiks. Toonitati, et leping suurel määral garanteerib Jaapanile rahu ning majanduslikku heaolu. Valitsuse teadaanne saabus kõigest paar tundi enne seda kui eelmine leping kaotas kehtivuse.

PARIIS — Prantsusmaa ja Hispaania on sõlminud sõjalise lepingu, mille kohta prantsuse politilised vaatlejad märgivad, et see on president Pompidou kalse lahendada prantsuse huvisfäärí Vahemere ääres. Leping näeb ette muuhulgas prantsuse atakklennukite müümist Hispaaniale ja ka tehnilist ja logistuslikku koostöod. Oletatakse, et pikapeale voidakse vastavate lepingutega kaasa tõmmata ka Portugali.

MOSKVA — Ka parteilieht Pravda töi ära sõnumi reisilennuki kaaperdamiskatse kohta Leningradi lennuväljal. Kaapardajate grupp olevat koosnenud 15-st "kriminaalsest isikust". Moskvas aga ilmselt ringi kuulduseid, et kaapardajate hulgas olnud terve rida juute, kes tahtnud N. Liidust välja pääseda ja hiljem edasi rännata Iisraeli.

NEW YORK — Üks Ameerika suurimatest ettevõtetest, raudteeühing Pennsylvania Central Railway on lainud pankrotti. Ettevõtte volas ainuüksi kaesoleva aasta esimeses veerandis oli sada miljonit dollarit. Raudteeühingul on 90 000 teenistujat.

STOCKHOLM — Ameerikaste pikaajaprognoos juuli-ilma kohta Rootsis on üldiselt positiivne, vähemalt puhkuseloljate seisukohast. Ennustatakse väga sooja ja enamvähem sademeteta ilmastikku. See ühendab paiguti temperatuure, mis ausvad 30 plusskraadi piires või üle selle.

UUDISEID... LÜHIDALT

Maoist oli ässitajaks rahutustel

PARIIS — Prantsusmaa politiseivõimud otsivad maoist Alain Geismari, kes oli asja Pariisis toimunud suurte üliõpilasrahutuste peaorganiseerijaks.

Demonstratsioonid ja rahutused tekkisid pärast seda kui politseivõimud arreteerisid kaks Proletarian Left'i üks silmapaistvaid tegelasi on tuntud kirjanik ja filosoof Jean-Paul Sarte, kes on praegu Proletarin Left'i ajaleht toimetaja.

49 ohvrit joobnud sohvritel

Okupeeritud Eestis käib juba mõnda aega äge kampaania autojuhtide vastu, kes joobnud olekus rooli taga istudes pidevalt liiklusõnnetusi tekitavad.

Ühes maakonnas "Rahva Hääles" avaldas militsi alampolkovnik H. Taidre pikema kirjavahetuse kirjutise joobnud autojuhtide arvel peatkirja all "Viina võtt läks valusaks". Selles tunnitse ka statistilisi andmeid liiklusõnnetuste kohta 1956. aasta. Joobnud autojuhtide süü tõttu olevat Eestis l.a. tekkinud 511 raskel liiklusõnnetust, mille tagajärjel sai surma 49 ja vigastada 206 inimest.

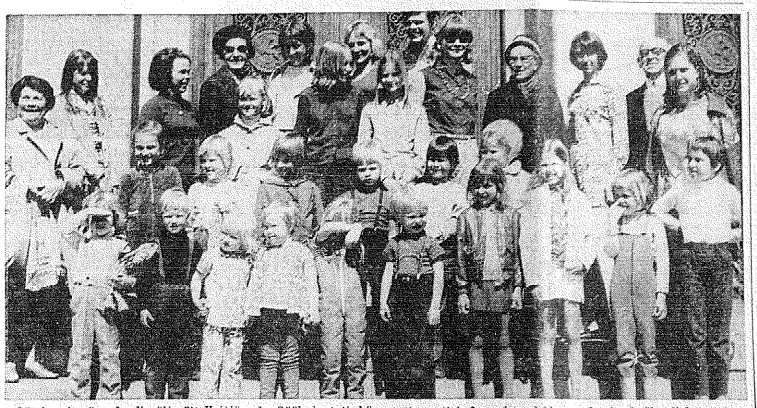
Samas kirjutises märgitakse, et "Individuaalstranspordi valdajate süüst tingitud liiklusõnnetuste puhul oli 41 protx. juhtidest joobnud, mootorrattureid aga 44,4 protx.

Küsitakse riigitoetusi

Eesti Komitee on esitanud enda, Rahvusnõukogu ja ajalehe Teataja sooviavaldused sisseränd jatevalitsusele (Invandrarverket) toetuse saamiseks organisatsioonide tegevusele ning aja lehe välja andmiseks. Eesti Komitee soovib toetust kokku 65.000:- aastas millest 30.000:- on ette nähtud ühe ametniku palgaks, 15.000:- üüridcks ja 20.000:- bürookuludeks.

Rahvusnõukogu soovib ühekordset toetust üüridcks, parandustcks ja elektrikirjutusmasiin ostmiseks. Palvevaalduses tutvustatakse ERNi tegevust kolmes perioodis; esimese periood1 ajal, 1948–52 oli Rahvusnõukogu peamiseks tegevusnaks algeilno keeleõpetus ja ühiskonnainformatsioon Rootsi õpgenenud eestlastele. järgmisel perioodil, 1952–60, põhjalikum keeleõpetus ja ühiskondlik informatsioon ning aastatel 1960–1970 minoriteedikultse küsimused.

Asjaleit Teataja soovib toetust 20.000:- millest 10.000:- on üldine toetus lehe välja andmiseks ja 10.000:; lisakulud nelja numbri välja andmiseks mis läheksid välja kõikidele eesti perekondsdele Rootsis.

Göteborgi mängukooli väljasõit Koitjärvele. Sääl einetati, küpsetati vorsti ja lapsed tundsid suurt huvi vabaõhupiirkonna toredate spordiväljakute vastu. (Foto Kopler).

Vikerlased ROOTSI

Nüüd on selgunud, et Montreali eesti noorteriihuna "Vikerlased" ülesaitsetud pilkem. Euroopareis hõlmab ka Rootsit. Vikerlaste 20-liikmelisel tantsu- ja muusikaansamblil on kavas ka üks siinne esinemine.

Esinemispäevaks on ette nähtud laupäev, 29. august ning esinemispaigaks Södra teater Stockholmis. Rühm on omale Ameerika mandril hea nime loonud, olle korduvalt menuga esinenud rahvusvahelisele publikule, millepärast Stockholmi publik võib külastust huviga ootama jääda.

● Stockholmis kuulutati ühiellujtena maha Claes Dahlbäck ja Merike Soosaar. Pulmad toimuvad Skeppsholmeni kirikus 11. juulil.

Viktor Kulikov.

Portree Moskvast: Kulikov

Eesti okupeerija Ida-Saksas

Ida-Saksamaal asuva Nõuk. Liidu vünnakuarmee (28 diviisi) ot[illegible] ohutajaks määrati detsembris 1969 kindral-kolonel Viktor Kulikov, kelle tiiesanse (agressiooni sorral) Lääne-Saksamaa vallutamine (Moskva-versiooni kohaselt — Saksamaa ühendamine!).

Enne Kulikovi omasid kõik Ida-Saksamaal asuva Nõuk. Liidu armee ülemjuhatjad kõrgema krandi hiljem kindralstaabi ülem; marssal Tschuikov; armeekindral Schtemenko, praegu Warssavi pakti staabiülem; marssal Gretschko, praegu kaitseminister marssal Sahharov, praegu kindralstaabi ülem; marssal Jakubovski, praegu Warssavi pakti ülemjuhataja; marssal Konjev ja armeekindral Koschewoi, kelle praegused ülesanded teadmata).

Sellest "kraadist" järeldatakse, et Nõuk. Liit ehk vähendab pinget ja survet Euroopa vastu, millest soltuvans kõneldakse koguni 6 diviisi viimisest Ida-Saksamaalt Vene-Hiina piirile.

Kindral-kolonel Kulikov on 47 aastat vana ja tankiväe eriteadlane. Nii kardetakse ka tankiürnnakut idast lääne vastu. Tankijuhi tunnistuse omandas Kulikov 37-aastasena Soome Talvesõjas. Sõjakooli esimese klassi kursuslasena võttis ta osa juunis 1940 Eesti okupeerimisest. Hiljem kuulus ta ka Bessaraabia okupeerijate hulka.

Saksa-Vene sõjas asi Kulikov oma tuleristsed kahelinna Kiievi all. Siis kirjutas ta saksiaste kohta: "Juba pikemat aega me kasutame neid — nende sanvutusi. Alates 1939. aastast me kasutasime ka seda nega, mis nad meile jätsid. Me saavutasime selle kahe aasta jooksul sama palju kui varem kahekümne aasta jooksul."

Mais 1942 oli Kulikov üks 200 pu-

Järg. lhk. 2.

H. Sergo ja ta "Põgenike laev"

Hermann Sergo pärineb Hiiumaalt Käina vallast üldituntud neremeeste Sergode laialdasest suguvõsast. Tema isa Mihkel Sergo, kes sõitis kodumaal viimati Kuivaste-Virtsu liiniarikud "Rudolfil" kaptenina ja suri siin pagulasena, omas kodukohta Utu külas. Utul kasvas ka üles 1. oktoobril 1911. a. sündinud Hermann Sergo. Lõpetas Jausa algkooli ja Kärdla kõrgema algkooli juures töötavat 2 lihtharidusliikku täiendusklassi. Kärdla koolipoisina oli ta energiline sportlane, aga selle kõrval ka juba kirjandushuvilise kalduvusega. Pärast sõja lõppu on ta töötanud kaptenina kaubalaevastikus ja Tallina sadamakaptenina. Oma meremehe elukutse kõrval on ta juba aegu tegutsenud kirjanikuna.

Alustanud oma iiukirjanduslikku loomingu avaldamist "Loomingus" ja teistes ajakirjades, avaldas Hermann Sergo 1960. a. oma esimese romaani "Meri kutsub", 1967. a. samuti meremeeste elule pühendunud novellikogu "Lootsitoa jutud" ja 1966. a. romaani "Põgenike laev".

See viimane on vahest kõige laiahaardelisem käsitelles autori kodukoha ümbruse maaelu Hiiumaal, suundudes sealt paiguti marele ja lõppedes traagiliselt põgenikelaeva hukkumisega 1944. a. sügisel. Sündmustiku keskkohiks kujuneb Alajõe talu ja peategelaseks selle peremees Marin, kelle elu kulgeb kord maal, kus ta saab talu peremeheks, abiellub või jällegi merel ainles laevaehitusõdest riskantsete seiklusteni merel.

Teose tihedasse sündmustikku on põimitud rohkesti kõrvaltegelasi, kelle igaühe elu on püütud võimaliku üksikasjalikkusega käsitella

Järg. lhk. 2.

Göteborgi eesti mängukoolis. Vasakul lastegrupp käsitöö tunnis, taga vasakult esimene Jakob Aijas ja praktikant Ain Aasa, otse nende ees laua otsas istumas mängujuht Evri Lepik ja ees vasakul lapsega süles mängugrupipide üldjuht Ille Palm. Paremal emasid, kes mängutundide ajal kõrvalruumis kohvitasi juures juttu puhuvad. (Foto Kopler)

Kapten ja kirjanik Hermann Sergo.

Siber vajavat jälle inimesi

Moskva parteilieht "Literaturnaja Gazeta" teatab, et viimase kümne aasta jooksul on 730.000 inimest rohkem Siberist lahkunud kui sinna samal ajal juurde tuli (või sandeti). Praegu on Siberis ruutkilomeetril napilt 6 inimest (nendest napilt 2 venelast). Võrdluseks olgu toodud, et Siberi lõunaosadeti, Hiinal, on ruutkilomeetril 85 inimest!

Moskva teine parteileht "Komsomolskaja Pravda" nurises, et riigi poolt kuludega Siberisse saadetud või meelitatud inimesed — vangid ja uusasunikud — Siberist esimesel võimalusel jälle lahkuvad; uusasunikud peavad seal vastu 2-3 aastat, vastamata sellele, et Siberi elutingimused ja kliima on paremad, kui "vanal emakesel" Venemaal". Sama leht konstateerib, et programm, mis vilkmase 7 aasta jooksul valitsusele on maksnud miljard rubla, on uusasukate poolt muudetud — pikendatud väljasõiduks Siberi lõunaosadesse.

Muuduri ei tohi Moskva parteilised väljaütelda, et Siberist põgenetakse sõja kartusel Hiinaga.

Helilooja Eller suri kodumaal

Eestis suri 16. juunil helilooja Heino Eller 83 aasta vanuses. Heino Eller isikus kaotas eesti muusika ühe oma silmapaistvama esindaja, kes heliloojana ja pedagoogina on etendanud tähtsat osa meie rahvusliku muusikakultuuri arengus.

Heino Eller sündis 7. märtsil 1887 Tartus. Pärast reaalkooli lõpetamist astus H. Eller 1907. a. Peterburi Konservatooriumi, kus ta esialgu õppis prof. Krügeri viiuliklassis, 1912. aastast, peale aga kompositsiooni ja muusikateoorias professorite Caiaiti, Tmernovi, Steinbergi jt. Juhendamisel. Esimese maalimaasja tõttu katkenud õpinguid jätkas ta 1919. a. ning õiendas aasta hiljem lõpueksamid.

1920. a. sügisel naasis H. Eller Tartusse, kus asus tööle Tartu Kõrgemas Muusikakoolis spetsiaalteooria ja kompositsiooni õpetajana.

1940. a. kutsuti H. Eller Tallinna Riiklikku Konservatooriumi kompositsiooni ja muusikateaduse kateedri professoriks, kus ta töötas kuni surmani.

Juba oma esimestest helitöödest alates iseloomustab H. Elleri loomingut tugev isikupära, sisukus ja vormitäius. Sellest ajast peale on tema värske, uusi teid otsiv ja kammerinstrumentaalloming kuulunud eesti muusika paremiku hulka.

H. Elleri kahekümnendale aastate algul loodud "Koit", "Scherzo" ja "Öö hiiüded!" töid meie muusikasse uusi mõtteid, mis olid vabad romantilisest pantoest, ja möödunud aja elelundele omasest muusikalisest väljendusiaadist. 1930-ndate aastate lõpuber juurdles H. Eller eesti muusika rahvusliku omapära ja rahvaviiside kasutamise probleem üle. Sinfonia in

Järg. lhk. 2.

Göteborgi mängukool töötas suure eduga

GÖTEBOR G(EPL) — Eesti mängukoolis Göteborgis käis möödunud hooajal kokku 63 õpilast vanusles 3—7 aastat, selgus arvandest Vabade Eestlaste ühingu ja Eesti Komitee Göteborgi osakonna peakoosolekul. Talve jooksul on käidud koos 25 korda, igakord 3 tundi. On õpetatud eesti keelt, laulmist, ühis- ja laulumänge, joonistamist ja käsitöod.

Kool kutsuti esinema sihtasutus "Nordgårdeni" 50-dna tiutbelaasta pidutustetle, kus esinemine rootslastele poolt sai kaunkestva aplaust. Lastele ja vanematele on korraldatud ühine koosviibimine kohvilauas jne. Sisemise tegevuse raames on tähistet välis-eesti päeva, jõuluõhtut, Vabariigi aastapäeva ja emadepäeva. Osa on võtnud ka Jonseredi täiendduskooli õpilased. Korraldati ka ühisväljasõit Koitjärvele.

Mängugrupid ja Jonseredi täiendduskool on saanud E. Komitee poolt toetust, samuti on mängukooli lastevanemad ja eesti ühiskond olnud suureks abiks. Kohalik toetus on ule 3 000:—. EK Göteborgi osakonna ja VEU ühine rahaline aruanne ulatus üle 16.000:—, kusjuures lisandub üle ku. See ühendab paiguti temperatuure, mis ausvad 30 plusskraadi piires või üle selle.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

EPL 24. juunil 1970

"Vastupanuta invasioon"

Vene läänepoolsetimate armeede ülemaks, millised on paguitatud Ida-Saksamaale okupatsiooniväena, on kindralpolkovnik Kulikov. Mees, kellel on kogemusi nii invasioonidega kui ka okupatsioonidega joba varemalt. Kui Stalin aastal 1939, eilses Hitlerilt Ribbentrop-Molotovipaktiga volituse saanud, ründas Soomet ja alustas Talvesõda, siis istus ühes tema tankis, mis oli saadetud soomlaste isesesivust rõivima, noor tankist Kulikov. Kui aastal 1940 viisid tankirooomikud ta juba Rumeeniale kuuluvasse Bessarraabiasse, kus valitsesi Moldaavia ja veidi varem Eestisse, nüüd juba kadetina. Kui Kulikov aastaid hiljem, juunis 1965 uuesti Eestis käis invasiooni 25-ndat juubelisastat tähistamas, siis jutustas ta saksa poliitilise jakirja "Der Spiegel" andmetel ka oma isiklikest mälestustest sissemarsil:

"Küisiin eneseh, kuidas me nii kergesti sisse paasime? Kas neil ei ole siis üldse midagi meile vastu panna? Ma võtsin omaks, et kapitalism võimaldab teatava heaolu, ainult pinnapealse, et rahvast rahustada — mis aga ei ole küllaldane selleks, et innustada neid kodumaa ja oma väärikuse kaitseks..."

Okupatsioonikindral võttis selles sonavõtus selgeli omaks, et sissemarss tema mulje järele oli invasioon, mua vägivaldne okupeerimine, kuigi isesesivs Eesti ei osutnud vastupanu. Tal oli selle kohta oma seletus: kapitalism ei innusta rahvaid oma au ja väärikust kaitsma. Kulikovi arvates rückus armee, millles ta marssis eesti rahva väärikust ja au, mis ilmneb ka järgmenud "arasseletamisest": "Eestlastel on palju rahtud. Aga tana produtseeritakse siin 16 paevaga sama palju kui aastal 1939 — 25 aastaga 23 korda nüipalju. Kas te nüüd aktsepteerite meid?" — Sõjaväelase mõtteikaigu järele on iga industrialiseerimine väärt vabadusrõivi ja ärestamist. Olgu see siis Eestis, Lätis, Leedus, Poolas, Ida-Saksamaa, Tshehhis või mujal. Ta unustab oma dialektilises võrdluses, et ka paljud vabad maad produtseerivad 25 aastaga 25 korda rohkem. Ilma, et neil tarvitseks ella väljaiemismeetodeid.

objektideks võõrastele. See väljaiemine on fakt, mida on valus kuulata vene quislingutel Eestis — ükjuti pidi okupatsiooni majandusekspert Arnold Veimer Soomes tihopilastele aga seletama: kõik olevat normaalne majandustehing. sisseveidu ei ole võimalik väljaevoitaktiga volituse saanud, ründas Soomet ja alustas Talvesõda, siis istus ühes tema tankis, mis oli saadetud soomlaste isesesivust rõivima, noor tankist Kulikov. Kui aastal 1940 viisid tankirooomikud ta juba Rumeeniale kuuluvasse Bessarraabiasse, kus valitsesi Moldaavia ja veidi varem Eestisse, nüüd juba kadetina. Kui Kulikov aastaid hiljem, juunis 1965 uuesti Eestis käis invasioonl 25-ndat juubelisastat tähistamas, siis jutustas ta saksa poliitilise jakirja "Der Spiegel" andmetel ka oma isiklikest mälestustest sissemarsil:

"Küisiin eneseh, kuidas me nii kergesti sisse paasime? Kas neil ei ole siis üldse midagi meile vastu panna? Ma võtsin omaks, et kapitalism võimaldab teatava heaolu, ainult pinnapealse, et rahvast rahustada — mis aga ei ole küllaldane selleks, et innustada neid kodumaa ja oma väärikuse kaitseks..."

Okupatsioonikindral võttis selles sonavõtus selgeli omaks, et sissemarss tema mulje järele oli invasioon, mua vägivaldne okupeerimine, kuigi isesesivs Eesti ei osutnud vastupanu. Tal oli selle kohta oma seletus: kapitalism ei innusta rahvaid oma au ja väärikust kaitsma. Kulikovi arvates rückus armee, millles ta marssis eesti rahva väärikust ja au, mis ilmneb ka järgmenud "arasseletamisest": "Eestlastel on palju rahtud. Aga tana produtseeritakse siin 16 paevaga sama palju kui aastal 1939 — 25 aastaga 23 korda nüipalju. Kas te nüüd aktsepteerite meid?" — Sõjaväelase mõtteikaigu järele on iga industrialiseerimine väärt vabadusrõivi ja ärestamist. Olgu see siis Eestis, Lätis, Leedus, Poolas, Ida-Saksamaa, Tshehhis või mujal. Ta unustab oma dialektilises võrdluses, et ka paljud vabad maad produtseerivad 25 aastaga 25 korda rohkem. Ilma, et neil tarvitseks ella väljaiemismeetodeid.

KLA

METSAKODU UUDISMAA
POSTIARVE 694771 FALKÖPING
VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

Eestlane kuuli 18.26

Tshehhoslovakkias toim-unud kergejõustikuvõistlustel tõukas Tartu ülõpilassportlane A. Tammert kuuli 18,26 m, mis on eestlaste kõigi aegade parim tulemus. Eelmine rekord oli samuti Tammerti nimel -18,21.

Samadel voistlustel jooksis K. Junkamm 110 m tõkkeid 14,3 sek., E. Brosman hüppas kaugust 7,59 ja A. Nurmekivi kattis 3000 meetrit 8.12,0 ja 5000 meetrit 14.11.8. E. Lanner jooksis 400 meetrit ajaga 48,6.

Noortel ja vanad, kõik rahvuslikult mõtlevad eestlased, loevad ainukest vaba eestlase igapäevast sidemeest ja häälekandjat

EESTI PÄEVALEHT

Aeg on tellimisi uuendada nucka terminiks

Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused (täita postil ajalehtede tellimisskaart, märkides Eakilstuna-Kurtren, uppl. C).
Tellimishinnad: aasta — kr 147:—, termin (6 kuud) — kr 53:—, kuu — kr 15:—.

Uuendage aegsasti, et lehe saamises ei tuleks vahetl

UUDE TERMINI EESTI PÄEVALEHEGA!

Helilooja Eller

Algus lk. 1

modu mixolydio (1936) on esimeseks H. Eller teoseks, kus ta on segelmult väljendanud rahvamuusikale omaseid joont.

1941. a. valmisid H. Elleril "Kolmeteist klaverilpala eesti mottividel". Need palad osutusid rahvaloomingu ja tüsapäeva helilooja loominguu sünteesi võrratuiks näiteiks. Seda suunda on ta hiljem ka ise nimetanud "Kolmepaiss", hüürilistes klaveripaludes, "Hagnetlidtes" klaverile ja paludes teistes töödes, kus ta meisterlikult on arendanud ja töödelnud rahvaviise, luues palju erilmelisi ja karakteerseid lühipalu.

Tema arvukalest sümfoonilistest ja kammerteostest on sümfoonilised poeemid "Koit", "Leuluvad põlud", "Sümfoonia nr 3, Viitsiikontsert, "Epiisodi revolutsioonipäevil", samuti rida vaiksemaid orkestripalu "Sümfoonilne scherzo", "Burlesk", "Munsoles, kesipiilidele", "5 rahvalaulu, ingle orkestrile", 5 rahvalaulu seitetti, 4 klaverisonaati ning arvukalt viiuli- ja klaverpalu ning teosid teistele instrumentidele jäänud pitseval püsinna meie reporttaari kulutafondi.

Nii H. Elleri sümfooniline kui ka sümmermuusika on kirjutatud suure meisterlikkusega, väga peene vormi- ja värvimeelega, ahti lähipalstvalt selgena ja lõpuni moehtuna kuni desciilideni. H. Elleri loomingu põhiiselt hüürilist tundeskaalat rsamib tasakaalustava harmoonilisusega polüfoonilise mõtteviisi rongus ja rahvamuusikast tulenev värge aktfoon.

H. Eller on loonud ka mõningaid vokaalteoseid, milledest lainldase populaarsuse on võitnud meeskoorslaul "Mere!" (O. Tootsi tekst).

H. Elleri looming kõikides zanrites on eesti professionaalse heliloominguu nilmapistvaks saavutuseks.

Loomingulise töö kõrval on H. Eller 50 aastat töötanud pedagoogiliselgi alal, kus ta suure hoole, kohasetunde ja arianstusega oma rikkalikke kogemusi edasi andis mitmele meie helilooiale põlvkondadele.

*

Hüvastijatt lahkumuga toimus "Estonias" kontserdisaalis reedel, 19. juunil. Helilooja Heino Eller sängitati mulda Tallinna Metsakalmistul.

JUHATUS

Kohaliku elu

GÖTEBORG

E. Seltsi juubel

Göteborgi Eesti Seltsi 25-da juubeli aastapäeva pidu toimub 26. septembril Gamlestaden rahvamajas Göteborgis. Pidukõnelejaks on toim. Kokla Stockholmist. Tiielik kava tehakse teatavaks hiljem.

JUHATUS

MOTALA

Buss Sämdandi suvepäevale

Motala Eesti Selts korraldab sõidu bussitoodu Smålandi Suvepäevale Jönköpingis laupäeval, 27. juunil. Buss väljub Motalast kl 13. Sõiduaeg on Moesgatani nurgalt. Lähemaid teateid sõidutingimuste kohta saab telefonidel 190 75 ja 174 62, rikenumer 0141.

GÖTEBORG

Buss Sämsadi suvekoddusse

ELA Suvekodus Sämsadis on pühapäeval, 28. juunil hoorteepäev hurvitava kavaga. Buss väljub Göteborgist Gustaf Adolfs Torgetilt, Rääkmisest kell 28/6 kl. 9.00. Sõiduhind aasti-tagasi 15.–, pensionäridele 7.–, lastele alla 16 a tasuta. Kavas hüpsheiskamine, kirjanik I. Grünthali lekne, ettekanded noortelt, mängud ja tantsud spordivõitjatelt, loterii jne.

Rannas supleinisvõimalused. Saatamine, pandisoit. Soovitav võiheruki kaasa võtta, pilma ja jookse on kohapeal. Registr. vastik. tel. 82 28 68 (J. Aljas) pärast kl 14 juuni 26/6. Buss sõidab linna tagasi ca. võtjate poolt kindiikshmäratud kellaajal.

GÖTEBORG

Sämsadi suvekodu II vahetus

ELA Suvekodu Kärr-Sämsadis algtas tegevust 20. juunil. Juhataja on hr. A. Rebas, perenaine Alma Kslmar. Kasvatajad: Eno-Mall Vinnamae ja Andres Merelaid. Köögis pr. Ma-Harjula ja prl. M. Tui. Praktikantidena töötavad Leida Halberg ja Reet Kotkas. Õõvahi on Toomas Ello. Suhtlemise teise vahetuse jooks voetakse soovivalduiosi veel vastu ja registreerimisiehti saab tellida aadressil: ELA, c/o J. Aljas, Dr. Saléngata 5, 413 22 Göteborg, tel. 031/82 58 58. Suvekodu aadress: Estniska Barnkolonin, Kärr-Sämstad, 4961 Brastad. I vahetuse külastuspäev 28. juunil.

Lühiteated Ameerikast

● **Rahvastikubüroo** asus sulgema üle maa **rahvaloenduse** töötanud 306 **osakonda ja läbi töötama rahvaloenduse andmeid. Arvatakse, et USA elanike arvuks kujuneb 205 miljonit, mille juures paar protsenti arvatakse olevat jäänud loendamata.**

● **Gallupi ringküsimisel selgus, et president Nixoni populaarsus on martsikuu madalseisust, 53 prots., pidevalt tõusnud ja mailuu lõpus kliitis 58 prots, vastajaist heaks presidendi ametipidamise poliitika, laitjaid oli 29 prots. ja ilma seisukohata 12 prots.**

● **Valitsusasutused ennustavad, et eelseisvatel suvekuudel esineb USA idapoolses osas elektrivoolu vahesust, kuna olemasolevad jõujaamad ei suuda anda küllaldaselt voolu eriti ohujuhutajate massilise rakendamise tõttu suurenevale tarbimisele.**

● **Tööminisieerium andmeil on palgatceniijate realne ostujõud aruandekuus langenud 1 dollari 62 centi võrra eelmise aasta 2. veerandiga võrreldes. Pühjuseks on tarbehinete hindade tõusu ületkaal tööstuse tõusust.**

● **Isindajatekoja panganduse komitee demokraatidest liikmed otsustasid toetada seaduseelnõud,millega president Nixonile antakse 8 kuuks võim kinnkilmutada palgad, kaubahinnad ja korteritcrent, et pidurdada inflatsiooni. President ise on sedalaadi riikliku kontrolli vastu.**

Akad. eksamid

Mari Mark-Hersbey saavutas New Yorgi Albany riigiülikoolis Master of Arts (M.A.) kraadi riigiteaduses. Ta oli dil. kand Uppsala ülikoolist, kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi jo on EDU USA osakonna sekretär. Koos oma mehe Roy Hersheyga seabiruu- nud Euroopasse, et külastada Soomet, Rootsit ja Austriat.

● **Bradfordi Inglismaal saabus oma õdedele küila Paula Tamm Long Islandilt New Yorgis. Ta jääb Inglismaale paariks kuuks.**

RAAMATURIIUL

Mägi "Risti rilk"

Jaanipäevaks ilmus Lundis Eesti Kirjanike Kooperatiivi uue paolsarja esimese rasmatuna Arvo Mägi uus roman "Risti rilk". Ues teoses kujutab kirjanik pooleldi romaani, pooleldi kroonika vormis eesti rahva varasemat ajalugu riidlevast tuleku perioodil. Vasthuasseks on Karjvikute sugusvõsa ajalugu alates Sigtuna vallutamisest kuni Ordunja lõpuni. Raamatus kerkivad paariteisikiimne mahukõne liikmed ajaindamuste taustal lugeja ette. Siin kujutatakse meie kodmaa ajaloo raamatuses meremehi, metsamehi, teadjaid, seppi, vabadikke, mõisamaisaid ja karjaseid ning teisi meddevaad eluskutsete kondjaid. Mansi ole kiimud sodade, näitja ja taudide taustal on see kujutus tõesi väga visast sugusisest, kes longest hoolimata sitkelt edasi elas. Selles laahmaleilises ja nahiselt esitatud sugusõsa kroonikas peegeldavad need eesti rahvsle saatuslikud sajandid, mille jookeul võidust saavutavast sei Vana-Liivimaa riigi alamkiht. Teos on seetõttu huvitav kui ka õpetlik meie masd puudutavad ajaloofaktoride meenutamiseks.

ROMAAN Helmi Mäeloit

Eesti Kirjanike Kooperatiivi järgmiseks raamatuks pärast Arvo Mägi romaani "Risti rilk" on Helmi Mäeloi "Teised teadsid", millene ilmub tõenäoliselt käesoleval aastal. Helmi Mäeloi uus teos on romaan ning kuulub samasse sarjasse, mis on suunat tähelepanu leidnud. Oma seisukohast on ta alles pärast Stockholmi kirjanikuid ja ilmselt kõnelust-majoritsi ühinemist. Ühinemisel nimetas Mäeloi ühinemist "Ühinemise ühinemiseks". Ühinemisel ühinesid Eesti Kirjanike Kooperatiiv ja Eesti Kirjanike Ühing. Ühinemisel ühinesid Eesti Kirjanike Kooperatiiv ja Eesti Kirjanike Ühing. Ühinemisel ühinesid Eesti Kirjanike Kooperatiiv ja Eesti Kirjanike Ühing.

Eesti okupeerija

Algus lk. 1

rasmeelisest, kuiet ümnetus Rüpsel kotist mõõtmiselmine. 250-660 sõid koos. Kulikov oiunat sile ülemkarmandiks ja ainsaks ametlikuks ametnikuks. Ehavem on ta selle ajal nimet Soomaal. Ta on ümsil nervoosi, määrsal ta nimelisemine mõtjuse kolleeg ta nüüd hiiu tihti ka vaunuse ümgnas.

Selle tegevuse eest ani talelkiitu seemet ja ülemnat sõit ümi ümi seti eest 28/6 kl. 9.00. Sõiduhind aasti-tagasi 15.–, pensionäridele 7.–, lastele alla 16 a tasuta. Kavas hüpsheiskamine, kirjanik I. Grünthali lekne, ettekanded noortelt, mängud ja tantsud spordivõitjatelt, loterii jne.

Rannas supleinisvõimalused. Saatamine, pandisoit. Soovitav võiheruki kaasa võtta, pilma ja jookse on kohapeal. Registr. vastik. tel. 82 28 68 (J. Aljas) pärast kl 14 juuni 26/6. Buss sõidab linna tagasi ca. võtjate poolt kindiikshmäratud kellaajal.

GÖTEBORG

Sämsadi suvekodu II vahetus

ELA Suvekodu Kärr-Sämsadis algtas tegevust 20. juunil. Juhataja on hr. A. Rebas, perenaine Alma Kslmar. Kasvatajad: Eno-Mall Vinnamae ja Andres Merelaid. Köögis pr. Ma-Harjula ja prl. M. Tui. Praktikantidena töötavad Leida Halberg ja Reet Kotkas. Õõvahi on Toomas Ello. Suhtlemise teise vahetuse jooks voetakse soovivalduiosi veel vastu ja registreerimisiehti saab tellida aadressil: ELA, c/o J. Aljas, Dr. Saléngata 5, 413 22 Göteborg, tel. 031/82 58 58. Suvekodu aadress: Estniska Barnkolonin, Kärr-Sämstad, 4961 Brastad. I vahetuse külastuspäev 28. juunil.

Juubeleid Eestis

Tallinnas tähistas sajalilja 65-a sünnipäeva arhitekt Karl Tarvas. Arhitektiina Eesti töötanud ülle 50 aasta. Ta on olnud tegev Eedonia teatri ehitusel, Tallinna ja Virtsu sadamate, kaide ja raudteede ehitusel, Kalevi Harju maavalitsuse hoone tektina, oli Vene okupatsiooni algades pärast sõda Tallinna linnavalitsuse teenistuses ihe ehitusbüroo juhatajana, siis arhitektuurivalitsuses tsivilehituste ja projekteerimise osak. juhataja ning viimati nn. Estonprojekti vaneminsener ja tehnilise kontrolli osak. juhataja. Ka ta kolm poega on arhitektid.

*

24 mail tähistas oluop. Eestis. Marjamaal, 90-a. sünnipäeva Loviise Vokk. Korges vanuses juubilar oleval suhteliselt hea tervise juures.

Lääne-Rootsi SUVEPÄEV

Pühap. 28. juunil toimuh traditsioonilise Lääne-Rootsi – eestlaste suvepäev Ramnaslättis, Borässis (sa mas kohas, kus eelmisel aastatel). Päeva kava algab kell 13.00 Eesti lipu heiskamisega pilupütsil mille järgneb avasõna BES-I esimehalt A. Jakobsonilt. Vabaõhujammlateenistuse peab õpet. Oskar Kodres. Pidukõne peab majandusteadl. Jüri Adiia. Gehrerget.

Kava II osa algab kl. 14.30 ja kulgeb lima kindla ajajaotuseta kuni pidu lõpuni järgmise staugn. Leterii üks näha, kui labedaks muutus kesklinnas liikumine. Linna suhtlevatel teedel on iga hommiku keskmiselt 17 autoõnnetust, kaasa arvatud juhud, kus auto ei pääse edasi mingi rikke tõttu. Ohtul on seesuguseid õnnetusi 14.

● **Kunstnik Evald J. Voitk, kes on näitustega esinenud USA eestlaste keskustes, valmistub nüüd näitusele Los Angeleses.**

KOITJÄRVE NOORTELE õpperiiklane TALLINN Pärnu mnt. 22 GÖTEBORG Kungsgatan 39 8497

Meeleavaldus St. Catharines

St. Catharines (EPL) — Kanadas Korradaadi kommunistid St. Catharines'is aktuskoosoleku Lenini 100-aasta sünnipäev tähistamiseks. Kohalikud põgenikrahvuste esindajad korraldasid aktusesaali ees Community Center'is demonstratsiooni, kuhu kogunes sadu inimesi plakatitega, kes marssisid distsiplineeritult edasi-tagasi sisekäigu ees.

Jagati Lenini teelse tegevust selgitavaid lendlehti. Demonstrantidest oli suurem enamus ukrainlasi, teisest rahvustest olid kohal eestlased, keda oli paarkümmend, leedulased, lätlased, ungarlased, slovakid ja poolakad. Tähelepandav oli, et demonstreeris eriline vetmaisuega palju noori, kes rebisid punalipu tükkideks ja viskasid miitingiuhoone ette maha, puistades kõik selle üle mauraega, millest siis miitingust osavõtjad olid hiljem sunnitud üle minema, et välja pääseda.

● **New Yorgi ühikuses** mondustavad mullde koguarvust 50 prots. taksoautod, 26 prots. veoautod ja ominibussid ning 24 prots. sõiduautod. Kui mõni aeg tagasi taksod (neid on kogusummas 40.000) streikisid, võis igaüks näha, kui labedaks muutus kesklinnas liikumine. Linna suhtlevatel teedel on iga hommiku keskmiselt 17 autoõnnetust, kaasa arvatud juhud, kus auto ei pääse edasi mingi rikke tõttu. Ohtul on seesuguseid õnnetusi 14.

● **Kunstnik Evald J. Voitk, kes on näitustega esinenud USA eestlaste keskustes, valmistub nüüd näitusele Los Angeleses.**

KOITJÄRVE NOORTELE õpperiiklane TALLINN Pärnu mnt. 22 GÖTEBORG Kungsgatan 39 8497

†

Vaikselt lahkus igavesele unele meie ümistemata armas isa, vanaisa ja sõ.

Laas Tilts

* 29. 9. 1879 Torgus
† 23. 6. 1970 Göteborgis

Mälestavad valusas leinas

ANETTE
EHA
ELJE
HARALD
POEG MARTIN Eestis

Matusetalitus toimub õstea kabelis 27.6. 1970 kell 15 Mölndalsmärmane Kyrkegi kalmistul.

†

Ootamatu surma läbi lahkunud laevakipperit, laevastikspetsialisti ja vallavanema abi; tüdimeest, häsd sopra ja tuttavat

Laas Tilts'i

mälestavad vaikses leinas

FRITZ KOPPEL perek.
JOE KÖPPEL perek.
HANS SUUR abik.
JUHAN JÖGI abik.
LAAS KASEORG abik.
ANN TIMMERMAN
JULJUS RAND abik.

Olgu Sulle kerge võõramas muld!

†

Armast

Laas Tilts'i

mälestavad leinas

ALEKSANDER METSLOW abik.
JOHANNES NÖMM abik.
ROBERT SALUMAE perek.

†

Armast ema, vanaema ja vanavanaema

Rosalie Pullerits'i

s. Lagedi

* 29. 12. 1883 Narvas
† 21. 06. 1970 Tallinnas

leinavad kurbuses

TÕTRED PEREKONDADEGA

†

Armast

Rosalie Pullerits'i

leinab

ÕDE

Puhka rahus!

†

Armast õepoega

Enn Parkel'it

† mais Eestis

mälestavad sügavas kurbuses

HARMO PEREKONNAGA
OSVALD ABIKAASAGA